

ΧΡΙΣΤΕ ΜΟΥ*

ΣΤΗ ΜΥΡΙΕΛΛΑ ΜΟΥ

Χριστέ μου, όνειρεύομαι την πύρινη
την έβδομάδα των παθών Σου,
έξω απ' τις χώρες, κι από τους Ναούς
πού σου χτισαν τα πλήθια των πιστών Σου.
Τήν όνειρεύομαι σ' απόμερο
ψαράδικο, φτωχό νησάκι,
θλιμμένο, γιατί ό Χάρος πέρασε
και τοίχλισε τό κάθε του σπιτάκι
—οί καραβοκυραίοι από καιρό
στής θάλασσας βρισκόνται τό βυθό,
κι άλλοι ξενητεμένοι χρόνια τώρα
σε μακρυσμένη άγνωστη χώρα—
Στό ρημαγμένο πού φαντάστηκα
νά στόλιζες, Χριστέ μου, έρημοκλησι,
πληθαίνοντας βουίξει τό μελίσι
και χτίζουνε φωλίτσες τό πουλιά.
Κ' ή σκεβρωμένη ως θάκουσται καμπάνα
—πού ό ήχος της ανθρώπινο είνε κλάμμα—
θάρδουν άνηφορίζοντας, γυρτές,
οί μαυρομαντηλούσες οί κυρές
μέ τό παιδάκι τους άντάμα.
Χηράμενες, μαννάδες κι άδερφές
θ' απλώνουν πρὸς Έσένανε τό χέρια,
ψυχές δικές Σου, άγνές ψυχές,
πού δουλεμένες απ' τόν πόνο για τόν πόνο Σου
θά λυώνουνε μπροστά Σου ως άγιοκέρια !
Και τό παιδιά στεφάνια θά σου πλέκουνε
— τό χιλιαγαπημένα Σου παιδάκια —
μ' εύδιαστο θυμάρι, μέ χαμόμηλα
και μάγρια του γιαλού κρινάκια.
Κ' ή γερασμένη του παπᾶ ή φωνή
τρεμάμενη κι άργή, θά σμίγει
μέ του βουνίσσιου άγέρα την όρμή,
μέ τρυφερό ένα βέλασμα προδάτου,
και μέ τό βόγγο του κυμάτου...

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ

Δέν υπάρχει κόλαση πού νά μπορεί νά συγκριθεί
μέ τό χάδι, θιαν πάψει νά ναι παράδεισος.

Και τοὺλ Μανιές

Ό κυνισμός είναι τό νά βλέπει κανείς τό πρό-
ματα όπως είναι και όχι όπως θάπρεπε νά ναι.

Οὐάιλδ

Τό νά κοιτάζει κανείς ένα πράμα και τό νά τό
βλέπει είναι δυό διαφορετικά πράματα. Δέν βλέ-
πουμε ένα πράμα παρὰ μόνο θιαν έχουμε νιώσει την
όμορφιά του.

Οὐάιλδ

ΤΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΑ

Οί κ. κ. Έκπαιδευτικοί Έπόπται άγωνίζονται νά
διδάξουν οτούς κ. Έπιθεωρητάς της δημοτικής Έκ-
παιδευσεως ότι νομίζουν για νά τούς πιάσουν πρό-
χειρα σιό νόημα της μεταρρυθμιστικής των έργα-
σίας. Δέν ήξεύρω πώς θά μπορέσουν νά τούς θγά-
λουν από τη μούχλα πού τούς έχει θαμένους. Άλλά
κιάν άκόμα θά πετύχαιναν κάτι για μερικάς,—γιατί
οί πολλοί άγιάτρευτοι—αυτό είνε μπάλωμα και τό-
ποτέλεσμα άρνητικό.

Κείνο, πού πρέπει νά καταπιαστούν είναι ή άνα-
δημιουργία του Διδασκαλείου μέ προσωπικό παρ-
μένο από την εκλεκτή συνομοσπονδία των δημοτικι-
στών και ιδεολόγων καθηγητών, πού θά ήμπορούν
μέ όλα τό δυνατά μέσα και τίς προσπάθειές τους νά
δημιουργήσουν παιδιά—δασκάλους πού θάγαπούν τη
γλώσσα τους, θά νοούν και θά λατρεύουν όλο τό
πνευματικό και ψυχικό κόσμο του Ρωμιού, πού από
τά σπλάχνα του θά ναι κι αυτοί θαλμένοι, για νά
μπορούν θαθειοί μελετηταί της Ρωμαϊκής ψυχής,
νά την κατευθύνουν, νά την διδάσκουν, νά την ποθη-
γετούν φυσικά, άπέρριτα, άπαλά, ένθουσιαστικά, έ-
θνικά.

Μού φαίνεται πώς πρώτα πρέπει νά πιάσουμε
δασκάλους για νά πιτύχη τό έργο αυτό μέ μεθόδους
παλαιάς τίποτε δέ γίνεται.

Τά Διδασκαλεία όπως λειτουργούν σήμερα τίποτε
δέν κάμνουν, κι ούτε θά κάμουν τίποτε όσο δέ γίνεται
ή ριζική ανακαίνιση του τρόπου της λειτουργίας των.

Χρειάζεται μεγάλη προσπάθεια νά δημιουργηθή
πρώτα προσωπικό γιατᾶ. Άν γίνη αυτό έτσι μο-
νάχα σέ μιᾶ τριετία θά μπορέσουν νά θγάλουν άξιό-
λογον αριθμό δασκάλων θαγτισμένων στήν κολυμ-
βήθρα του δημοτικισμού, ποτισμένων μέ τό γάργαρο
νερό της πνευματικής και ψυχικής ζωής του Ρω-
μιού πού όντας τέτοιοι, θά διατεθούν στήν έναρξη
της Έκπαιδευτικής αναμόρφωσης, πού αρχίζει από
τη γλώσσα κι από τό λαϊκό σχολείο.

Διδάσκοντας χρόνια τώρα σέ Διδασκαλεία, λέγω
από την πείρα δασκαλεμένος, ότι τίποτε δέ γίνεται
μέ τό σημερινό τρόπο της λειτουργίας των. Οί τυ-
χαίοι ποποθειούνται σ' αυτά καθηγηταί και διευθυν-
ται—και θεολόγοι άκόμα μέ ειδικό νόμο—και υπο-
διευθνται.

Έτυχε νά διδάσκω σιούς μαθητάς μου και μαθή-
τριές μου στή θέση κάθε νεοελληνικού κειμένου τό
άμάραντα δημώδη μας τραγούδια—θεωρώντας αυτά
παιδαγωγικώτατα, τό α της πνευματικής μας ζωής
και της ψυχικής—κ' ένῶ έξυπνοίθα μέσα στήν ψυχή
των παιδιών την κοιμισμένη Ρωμαϊκή ψυχή, και τό
έκαμνα μέσα σιό τραγούδια μας νά καθρεφτίζονται
μ' δλόκληρη τη ψυχή των και νά τό αιδάσσονται οδ-
λες τίς εκδήλωσές των σάν ένα ιδικό τους κόσμο, και
νά ζητᾶν άχόρταγα νά λούζονται σάν σέ κρυσταλλέ-
νια νερά, άλλος συνάδελφος καθολοκληρίαν άπα-
τος στή σημερινή μας φιλολογία και άγνευσις από
δημώδη ποίηση και τραγούδι, και λαογραφία, κολ-
λημένος στήν ιδεολογία των «καθαρών», άνρηκολό-
γητος και ανερχάτιτος για τη δουλειά πού έτοποθε-
τήθη, καταγίνονταν νά μέ συκοφαντᾶ ως μαλλιαρόν
και νά κατασιρέφη και νά παραμορφώνη τό αίτημα

τῶν παιδιῶν γεννῶντας τὴν σύγχυση καὶ τὴν ἀμφιβολία, τὸ μεγαλύτερο αὐτὸ κακὸ γιὰ τὰ παιδιά. Κ' ἔτσι πάει λέγοντας. Ἀγίτω δὲ τὸν ἰδιαιτερό του καθενὸς τρόπο στὴ διδασκαλία καὶ στὶς σχέσεις του μετὰ τὰ παιδιά. Αὐτὰ καὶ ἄλλα πρέπει νὰ πασχολήσουν τοὺς κ.κ. Ἐκπαιδ. Ἐπόπτες, ἂν θέλουν νὰ πετύχῃ ὅ,τι ὀρεγέονται, δηλαδὴ τὴ δημιουργία λαϊκοῦ σχολεῖοι σύμφωνα μετὰ τὴν ἀνάγκη καὶ τὸ σκοπὸ τῆς ἀναμόρφωσης τοῦ Ρωμοῦ. Καὶ ἐπαναλαμβάνω: Πρῶτα Διδασκαλεῖα, δεύτερο δασκάλους, ἀφοῦ γίνουν τὰ διδασκαλεῖα, κῦστερα καριέρα λαϊκὸ σχολεῖο.

ΘΡΑΚΙΚΟΣ

“ΛΟΥΤΡΟ ΣΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ,”

Ἄπ' τῆς ζωῆς τὸν κάματο φρουγμένη
τὴ σάρκα μου στὴν ἀγκαλιά σου κλείνεις
κι ἅπ' τῆς στεριάς τὴ λάθρα λυτρωμένη
πλέει μες στ' ἀπέραντα γλυκειὰς γαλήνης.

Ὡ νὰ εἰμποροῦσες ὅμοια ν' ἀπαλύνεις
κι ὅ,τι κακὸ βαθεῖά μου μέσα μένει
καὶ τὴν ψυχὴ μου ἂν ἦταν νὰ ξεπλύνεις
ἅπ' ὅσα κρίματα εἶναι βαρυμένη!

Ποιά θάλασσα, ποῖο πέλαγο θὲ νᾶρθει
σὺν ποῖο ποτάμῳ κλωθογύριστο ταχὺ
με μιᾶς νὰ πάρει τὴ σπορὰ πού ἐσπάρθη
ἀπὸ κακίες μες στὴν ἀνθρώπινη ψυχὴ;

Φθόνοι καὶ μίσση, πάθια κ' ἔχτρες, ζήλεια
τὴν ἔχουνε γιομίσει ὡς τὰ χεῖλια.
Σύρα.

ΛΑΥΡΑΣ

ΠΑΡΑΚΑΛΙΑ

Τὰ γόνάτά σου ἀγκάλιασα καὶ σύρθηκα στὸ χῶμα.
Κ' ἤμουν χλωμὴ κι' ἀνάτρεμα σὺν τῆς ἐλίας τὸ φύλλο
Πονοῦσα, μὰ τὰ χεῖλιά μου ν' ἀνοίξω δὲν μποροῦσα,
μονάχα ἀναθωρώντας σε τὰ μάτια σου ζητοῦσα.

Τὰ μάτια σου, τὰ μάτια σου! ἄλλοι, βραχνᾶ τρομάρα
πῶς μ' ἐσφιγγε, πῶς μ' ἔπνιγε. Τὰ γύριζες ἄλλου
κουφός, βουβός, κι' ἀσάλευτος κι' ἐγὼ σὺν τὸ καλὸ μὲν
τρεμούλιαζα ὅταν κοιτάει μεσ' τὸ βαθὺ ποτάμι.

Ρήγισσα ἐγὼ περὶ φανῇ, μπροστά σου ἤμουν αὐτὸ σκλάβο
μετὰ ζήτησιὰ γυρεύοντας ἀγάπην ἅπ' τὴ ματιά σου
τοῦ κάκου. Μακριὰ ἀπὸ μένα ὡς εἴταν ἀραγμένη,
μ' ἀντιφῆγγο ὀχτρικοῦ ἡλιοῦ τὴν εἶδα φλογισμένη!

Κι' ἀμίλητη σωρῶστηκα σὺν τὸ σπασμένο ἀσάχι
ὅταν βορρῆς θεότυφος σαρώνει ὅ,τι τοῦ λάχει.

ΚΛΕΑΡΕΘΗ ΜΑΛΛΑΜΟΥ

Eugène Demolder.

ΟΙ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΕΠΟΧΕΣ

Ὁ Εὐγένιος Ντέμολτε γεννήθηκα
στὶς Βρυξέλλες στίς 16 τοῦ Δεκέβρου
τοῦ 1862, καὶ ἀπὸ νωρὶς ἀνακατιώ-
θηκε στὴ γαλλικὴ συμβολικὴ κίνηση.
Τὸ ἔργο του τὸν παρουσιάζει συμ-
βολιστὴ διηγηματογράφου, μυστικι-
στή, πλούσιο σὲ μεταφορὰς καὶ λαμπρὸ
ὑφος, ζωγράφου ἐπιδέξιο, καὶ
τέλος, συγγραφέα ἀπλῶν καὶ συγκι-
νητικῶν διηγήσεων.

Ἡ Μπέττα, τὴν ἀνοιξη, διαβαίνει ἀπὸ κάτω ἀπ' τὶς μηλιές· κρατᾷ ἀπ' τὸ σκονιὶ μὴν ἄσπρη κασιόκα μετὰ μαῦρες βοῦλες· ὁ οὐρανός, ἀνάμεσ' ἀπ' τὰ δέντρα, ρίχνει ἀπάνω τους χρυσὰ φεγγίσματα. Καὶ ἡ κοπέλλα, ἔτσι καθὼς μαλώνει τὸ ζῶο πού ἀρπάζει μετὰ τὰ χεῖλια του τὰ γρινοκάρδαμα, εἶναι δροσερὴ σὺν τὸ ἀντιφῆγγισμα ἐνὸς κρῖνου μες στὸ νερό. Ὁ κ. Σενὸς τῆς λέει οἱά:

— Μπέττα, ἄφισέ με νὰ κόψω μιὰ μπουκλα ἀπ' τὰ μαλλιά σου: ἡ ἀνοιξη παιγνιδίζει μέσα τους. Μοῦ φαίνεται σὺν τὴν πρασινάδα ὕστερ' ἀπ' τὶς ἡμέρες τῆς παγωνιάς, καὶ θάθελα νὰ βλεῖται ἂν κάτω ἀπ' τὶς μασκάδες σου φύτρωσαν τὰ θαμνοφυλλὰ σὰ μέσα σ' ἀσημένια κλαδιά. Νὰ ἰδῶ ἂν τὰ μπουμπουκάκια στὰ στήθια σου κοντινέουν νὰ λουλουδίσουν, Μπέττα!

Ἡ Μπέττα συγγριζεῖ τὸ κοραλλένιο γιορντάνι στὸ λαιμὸ της, ὕστερα, πιάνοντας τὶς ἄκρες τῆς ποδιᾶς της, τὸν χαιρετᾷ μετὰ μὴν ἀπόκλιση καὶ τοῦ λέει μετὰ μιὰ μαρογαριτάρνια φωνή:

— Ὅταν θὰ περάσει ἡ Ἀνοιξη.

Καὶ φεύγει μέσα στὶς μηλιές: Ὁ κ. Σενὸς κοιτάζει τὴν ταπειλὴν τῆς σκουφίτια νὰ χάνεται κάτω ἀπ' τὶς λεφτοκαριές, ἐνῶ ἡ κασιόκα κάνει νὰ πηδήσει γιὰ νὰ ρπάξῃ κανένα κλωναράκι. Καὶ λέει μοῦνος του:

— Ὑπομονή!

Πηγαίνει καὶ κοιτάζει τὴ συλλογὴ πούχει ἀπὸ ἀπάντες καὶ παράξενες πεταλοῦδες: τὰ φτερά τους ἀπλώνονται μεγάλα σὺν παλάμες· κ' εἶναι σὺν ἀλλάξια θαλασσινὰ κεντημένα μετὰ σεντεφένια σχέδια· ἔχει ἀκόμα καὶ ποδοῖνους σκαθαβαίους: Ὁ κ. Σενὸς λέει πῶς ἔχουν τὰ χρώματα τῆς ἐλπίδας.

Ἐρχεται τὸ καλοκαίρι.

Ἡ Μπέττα διαβαίνει μετὰ μὴν ἀγκαλιὰ λουλουδία μαζεμένα σὺν κάμπο. Τὸ πρόσωπό της εἶναι ροδοκόκκινο ἀπ' τὰ γέρι τοῦ θέρους· σιὰφτιά της κρέμονται χρυσὰ δαχτυλίδια· τὰ γυνὰ της μπρόστια εἶναι, γύρω ἀπ' τὶς πρασινάδες πού κρατεῖ, σὺν δυὸ ξανθὰ καὶ τριανταφυλλὰ φῖδια.

— Νά σε, πάλι, Μπέττα!

— Κί, κί, Σενὸς!

— Ὡ! Μπέττα! Θάθελα νὰ ἰδῶ ἂν ἔχει τὶς πλάτες σου ροδίσει ὁ ἥλιος ὅπως τὰ μάγουλά σου καὶ ἂν τὰ μπουμπουκάκια στὰ στήθια σου ἔχουν τὸ χρῶμα τοῦ γινομένου σταριοῦ. Εἶμαι δέβαιος, Μπέττα, πῶς